

rer eller Tømrer, der arbejder med 2—300 Mand, kan ikke regnes med til Storindustrien. Der menes altsaa Storindustri, naar der er Tale om Maskinindustri, den Industri, der benytter Maskiner, og det gør Landbruget jo for Resten ogsaa. Men den Industri, som er under Maskindrift, omfatter baade store og smaa Virksomheder. Og hvis man tror, at man ved Toldnedsættelse vil ødelægge den største Industri først, tager man storlig fejl. Den Industri, der er bleven Storindustri, vil lettest kunne taale Nedsættelse, hvorimod den mindre absolut ikke vil kunne taale den, men vil blive slugt af den større. Men det vilde dog være mærkværdigt, om man vilde godkende et Princip, der gik ud paa at spolere den mindre Industri og det mindre Haandværk, paa en Tid, hvor man Aar for Aar ad alle Veje søger at støtte den mindre Industri og det mindre Haandværk. At sætte sig imod Maskinernes Anvendelse er overhovedet en Umulighed, og det vilde ogsaa være en Dumbhed. Thi det vilde være at handle ganske paa samme Vis, som hvis Vognmændene og Skippere vilde stampe mod Jernbaner og Dampskibe. Den Slags Ting gaar ikke, og det vilde heller ikke blive nogen Triumf for Menneskeaaenden. Thi det vilde kun give Anledning til en Dekadence- og Tilbagegangsperiode, baade for Industrien, Haandværket og Landbruget, saa den Tale om at angribe Storindustrien kan ikke være berettiget. Saa tales der om, at Industrien tjener for meget. Det skal jeg komme tilbage til om et Øjeblik. Det er ganske mærkværdigt, hvorledes der altid tales om Industriens store Fortjeneste. Der tales aldrig om, hvad Handelen, Fiskeriet og Skibsfarten fortjene. Det er Industrien, der altid skal holde for. Jeg ved ikke, af hvilken Grund. Der kan jo være sorte Faar i alle Flokke, men jeg synes ikke, der er Anledning til altid at lægge ud imod Industrien, som man har gjort fra forskellige Sider. Vi skulle efter min Mening være glade ved, om Landet kan gaa en Udvikling af Industrien i Møde, som kan forøge den Del af Befolkningen, som er beskæftiget ved Industri og Haandværk, i betydelig Grad.

Jeg vil minde om een Ting for at vise, paa hvilken Maade en Industri i Virkeligheden kommer et Land til gode ved at indføre Raastoffer til Forarbejdning herhjemme, nemlig Bomuldsindustrien. I 1890 indførte vi nogle faa tusinde Pund raa Bomuld til Forarbejdning, men 8—9 Mill.

Pd. Bomulds garn, og Forholdet er nu, at vi indføre 7—8 Mill. Pd. raa Bomuld og kun 4 Mill. Pd. Garn. Denne Forandring kan kun være til Gavn for Landet i dets Helhed, idet Forædlingen af disse Varer og Indtægten derved komme saa mange forskellige Mennesker til gode ud over Fabrikkerne, som kun faa den mindste Procent. For at tage en Ting, jeg er bedst inde i, min egen Industri, hvor jeg kan nævne bestemte Tal, skal jeg oplyse, at laver man for 100 Kr. Tobak og ikke trækker Raavarernes Anskaffelse fra, vil Arbejdslønnen blive henimod 33—35 pCt. deraf. Men tager man Tobakken fra, hvad man ganske naturligt maa gøre, thi man kan ikke beregne Arbejdslønnen procentvis i denne Forbindelse, uden at Tobakken først maa trækkes fra, stiger den fra 33—35 pCt. til 50—66 pCt. Der er maaske en enkelt Fabrikant her i Landet, som kan rose sig af at tjene mere end 8 pCt., men gennemgaaende ere Fabrikanternes Fortjeneste 6—8 pCt. Resten gaar til Fabrikkens Arbejdere og til de Arbejdere, der beskæftiges i Kraft af denne Industri, Murere, Tømrere osv., til Belysning, til Ildebrændsel, der jo ogsaa beskæftiger Folk, til Skatter osv. Kun den mindste Part gaar i Fabrikanternes Lommer. Det ærede Medlem for Københavns 9de Valgkreds (Hørdum) smilede, da jeg nævnte de 8 Procent. Ja, der er, som sagt, maaske nok en enkelt Fabrikant, som tjener mere, og ham skal jeg gerne nævne, naar vi tale alene. Men udover 8 pCt. tjener vist ellers ingen. Man maa huske paa, at jeg taler om en gros-Handelen. Hvad Detailisterne fortjene, bliver noget andet, men det kommer ikke Fabrikdriften ved.

Det ærede Medlem for Bornholms Amts 2den Valgkreds (Ingvard Jensen) henvendte sig forleden Dag personlig til mig, da han talte om Tobaksspørgsmaalet; han kunde ønske at høre min Mening om denne Sag. Den har ogsaa været berørt af det ærede Medlem for Kalundborg (Krabbe), af det ærede Medlem for Randers Amts 3die Valgkreds (Bjerre) og af den højtærede Minister. Jeg skal gerne svare paa den skete Henvendelse, og jeg skal gøre det som Privatmand, ikke som Fabrikant, som den, der har Kendskab til Sagen, og som staar uinteresseret i Spørgsmaalet. Man spørger mig om, hvorvidt det vilde være klogt at lægge Beskatning paa indenlandsk Tobak. Dertil svarer jeg — men kun paa egne Vegne — : Ja, og det en stor Beskatning. Jeg er endog